COALITIEAKKOORD WESTERVOORT

2022-2026

BOUWEN AAN WESTERVOORT

Inhoudsopgave

Inleiding **3**

Vertrouwen in de politiek **4**

Zelfstandigheid **4**

Financiële huishouding **5**

Gematigde lastenstijging **6**

Sociaal domein **6**

Inclusiviteit **7**

Woningbouw **7**

Wegen, infra en groen **8**

Integraal aanpakken van duurzaamheid **8**

Wyborgh en omgeving **9**

Gemeentehuis - bibliotheek **9**

Economie **9**

Veiligheid en veilige omgeving **10**

Inleiding

Dit is het coalitieakkoord zoals CDA, VVD en D66 dat hebben opgesteld voor de periode 2022-2026. In dit coalitieakkoord beschrijven wij de vraagstukken die voor ons het belangrijkste zijn in deze raadsperiode. De beschrijving is op hoofdlijnen. In de komende vier jaar worden de hoofdlijnen verder uitgewerkt in concrete programma's en acties. Die worden indien nodig vertaald in de jaarlijkse programmabegrotingen.

De komende periode zal de nadruk liggen op inspanningen tot behoud van de bestuurlijke zelfstandigheid van Westervoort en een duurzame financiële positie. Voor onze inwoners gaan wij werken aan het bouwen van meer woningen, aan duurzaamheid, aan het versterken van het sociaal domein, aan inclusiviteit voor iedereen, aan een aantrekkelijker dorpscentrum en aan de veiligheid.

Bij de laatste gemeenteraadsverkiezingen hebben wij allemaal gezien hoe laag het opkomstpercentage was. De kiezer heeft hier een signaal mee afgegeven. Wij zullen allemaal ons best moeten doen om de politiek dichter bij de inwoner te brengen. Niet alleen jong of oud, maar alle inwoners. Hierin ligt een verantwoordelijkheid voor zowel de raad als het college. Om die reden wordt dit coalitieakkoord geopend met het onderwerp '*vertrouwen in de politiek*'.

Hieronder leest u de hoofdpunten uit ons coalitieakkoord.

Vertrouwen in de politiek

Het vertrouwen in de politiek is op dit moment niet bepaald hoog te noemen. Gelet op de lage opkomst bij de recente gemeenteraadsverkiezingen geldt dat ook voor Westervoort. Wij hebben niet de illusie dat we dit makkelijk kunnen veranderen. Wij vinden echter wel dat onze bestuurscultuur zodanig moet zijn, dat onze inwoners weten dat ze serieus genomen worden. In dat verband vinden wij een aantal zaken belangrijk:

- De integriteit van onze bestuurders. Ze moeten betrouwbaar zijn: doen wat je zegt en zeggen wat je doet, afspraken nakomen;
- Transparantie. We willen zoveel mogelijk openbare stukken en beraadslagingen. Alleen als het absoluut noodzakelijk is, wordt geheimhouding opgelegd;
- Participatie. Inwoners moeten meedenken en -praten over gemeentelijke projecten die spelen in hun directe woonomgeving; participatie zorgt voor draagvlak. Het is belangrijk de regels voor participatie en de wijze van samenwerking met de inwoners vast te stellen om te voorkomen dat er verkeerde verwachtingen ontstaan.
- Dualisme. De coalitiefracties opereren onafhankelijk van het college. Zo blijft de verhouding tussen college (uitvoering) en gemeenteraad (controle en budgetrecht) zuiver.

Zelfstandigheid

Een belangrijk onderwerp voor de aankomende raadsperiode is de zelfstandigheid van Westervoort. Die bestuurlijke zelfstandigheid is onder druk gekomen naar aanleiding van de financiële problemen die in de vorige raadsperiode zijn ontstaan, met name als gevolg van de budgetoverschrijdingen in het sociaal domein (onder andere WMO en Jeugdzorg). Dat heeft geleid tot verscherpt financieel toezicht van de provincie en een Herstelplan, dat de basis vormt om de financiën van Westervoort op orde te krijgen. Tevens is er naar aanleiding van voornoemde situatie een onderzoek gedaan naar de bestuurskracht van Westervoort. De resultaten van dat onderzoek zijn opgenomen in het zogenoemde BMC-rapport. De belangrijkste conclusie die BMC trekt, is dat onderkend zou moeten worden dat zelfstandigheid op termijn niet houdbaar is.

De coalitiepartijen CDA, D66 en VVD zijn zover nog niet; zij hebben nog steeds een sterke voorkeur voor behoud van de eigen zelfstandigheid en willen daaraan ook werken en bouwen. Tegelijkertijd onderkennen de coalitiepartijen ook dat daar meer voor nodig is dan een politieke uitspraak en goede wil. Om zelfstandigheid te behouden dient voldaan te worden aan drie randvoorwaarden:

1) Westervoort dient zijn financiën op orde te hebben;
2) Bij de uitvoering van de wettelijke taken binnen het sociaal domein dienen – naast de menselijke maat – effectiviteit, efficiency en vasthouden aan vastgestelde budgetten de uitgangspunten te zijn;
3) Er dient sprake te zijn van een optimaal werkende ambtelijke organisatie (en dat is nog niet het geval).

Ad 1) Ten aanzien van de financiën zullen de coalitiepartijen zich zoveel als mogelijk richten op de reeds vastgestelde meerjarenbegroting. Van de ambtelijke organisatie wordt verwacht dat er steeds tijdig voldoende sturingsinformatie beschikbaar is voor college en raad om zo nodig tot bijstelling van beleid te komen.

Ad 2) Bij de uitvoering van de wettelijke taken binnen het sociaal domein zullen de aanbevelingen uit het BMC-rapport met kracht worden opgepakt, in het bijzonder de aanbevelingen die het meeste effect zullen sorteren op de financiële huishouding.
Ad 3) Voor wat betreft de optimaal werkende ambtelijke organisatie zal het college inzetten op een meer gelijkwaardige relatie met de gemeente Duiven; niet zozeer in geld (dat zou geen recht doen aan de omvang van de beide gemeenten) als wel in de (kwantiteit en kwaliteit van de) ambtelijke ondersteuning op de diverse beleidsterreinen. Beide gemeenten hebben belang bij een optimaal werkende ambtelijke organisatie.
In het geval Westervoort om financiële redenen zal moeten fuseren met een andere gemeente, dan is het immers niet ondenkbaar dat ook de gemeente Duiven zal moeten fuseren.
Zover hoeft het volgens de coalitiepartijen niet te komen, maar dan zal – zoals al gezegd – wel aan de drie voorwaarden voldaan moeten worden.

Er zal door de coalitiepartijen en het college, tezamen met de andere betrokken partijen, een maximale inspanning worden gedaan om de ambtelijke organisatie optimaal te laten functioneren.
Dat vraagt om een stevige aansturing op bestuurlijk niveau en dus ook volledig commitment binnen het Westervoortse college én het bestuur van 1Stroom over doelen en te bereiken resultaten.
BMC heeft in haar rapport weeffouten benoemd in de werking van de ambtelijke organisatie, die snel zullen moeten worden aangepakt om het functioneren van de organisatie te verbeteren. Daarnaast is de doorlooptijd van uitvoering van besluiten en de uitvoering van zaken op de lange termijn agenda een belangrijk aandachtspunt.
Hier ligt een verantwoordelijkheid voor het bestuur van 1Stroom, waaronder de collegeleden van de gemeente Westervoort, én de leiding van de ambtelijke organisatie.

Vrijblijvendheid ten aanzien van de genoemde drie voorwaarden is geen optie. Er zijn financiële risico's die op de loer liggen; denk aan verdere bezuinigingen door de rijksoverheid, het mogelijke nieuwe systeem van herverdeling van gelden uit het Gemeentefonds, eventuele substantiële kostenverhogingen in het sociaal domein voortvloeiende uit het woonplaatsbeginsel of als gevolg van individuele zware jeugdproblematiek. Het kan ook zijn, dat – ondanks de maximale inspanning als bedoeld in de vorige alinea – er in 2024 geen sprake zal zijn van een optimaal werkende ambtelijke organisatie. Medio 2024 zal onderzoek worden gedaan naar de realisatie van de genoemde voorwaarden en eind 2024 zal op grond van de uitkomsten van dat onderzoek door college en raad worden bekeken of de voorkeur om bestuurlijk zelfstandig te blijven ook werkelijk een haalbare optie is.

Vooruitlopend op het hiervoor bedoelde onderzoek zullen in 2022 vervolgonderzoeken op het onderzoek van BMC worden opgestart. Onderzoeksvragen zullen nog geformuleerd moeten worden, maar onderdeel zal onder andere moeten zijn wat eventuele fusiepartners Westervoort idealiter zouden moeten bieden c.q. welke garanties zij kunnen geven met betrekking tot voor ons belangrijke beleidsterreinen, zoals bijvoorbeeld op het terrein van woningbouw.
De hier bedoelde vervolgonderzoeken zullen medio 2023 moeten uitmonden in rapportages met conclusies.

Financiële huishouding

De gemeente Westervoort bevindt zich in een financieel kwetsbare positie. Ook richting de toekomst staat die positie onder druk. Met het financiële Herstelplan in 2021 is weliswaar een evenwichtige begroting voor de komende jaren tot stand gebracht; een blijvende inzet op een sluitende financiële huishouding is nodig. Daarbij streven wij ernaar om bijramingen op vastgestelde begrotingen zoveel

mogelijk te voorkomen. Stevige bestuurlijke en ambtelijke sturing op budgetten en budgetverantwoordelijkheid en op tijdige beschikbaarheid van sturingsinformatie vinden wij van het grootste belang. Het financiële proces moet transparant zijn en het college en de raad de mogelijkheid geven om indien nodig tijdig bij te kunnen sturen, zodat we niet achteraf overvallen worden door tegenvallers.

Gematigde lastenstijging

Inzet is om de lokale belastingen niet meer te laten stijgen dan met de consumentenprijsindex (CPI). Met Vattenfall gaan we in gesprek om te bezien of we iets kunnen doen aan de tarieven van de stadsverwarming, die nu nog meebewegen met de gasprijs. Op landelijk niveau is daar ook aandacht voor.
Afgelopen jaren moest de OZB helaas flink verhoogd worden. Als de financiële positie van de gemeente Westervoort het weer toelaat, dan zal de OZB verlaagd worden om de in de vorige raadsperiode doorgevoerde verhogingen deels te compenseren.

Sociaal domein

Net als de totale financiële huishouding, moet ook het sociaal domein financieel op orde komen. Het uitvoeren van de aanbevelingen uit de Quick scan van BMC over het sociaal domein moet met kracht worden opgepakt. BMC heeft in zijn Quick scan een flink aantal zaken benoemd, waarmee effectiviteit en efficiëntie van beleid en uitvoering van het sociaal domein kunnen worden verbeterd. Bij de uitvoering van de aanbevelingen moet de prioriteit liggen op de aanbevelingen die het meest effectief zijn (het meeste resultaat opleveren) en op de aanbevelingen die snel en met beperkte personele inzet realiseerbaar zijn. De uitvoering hiervan vraagt ook bestuurskracht van de verantwoordelijk wethouder: die moet ‘er bovenop zitten’. Het dashboard sociaal domein is daarbij een goed hulpmiddel. Wij willen dat het dashboard ook vooruitkijkend/voorspellend wordt en beter kan worden ingezet als sturingsmiddel voor organisatie, college en raad.

Verder is het in het sociaal domein belangrijk dat iedereen kan meedoen en dat de zorg dicht bij de inwoners wordt georganiseerd. De centrale clustering van zorgfuncties op de nieuw te bouwen ‘zorgboulevard’ past daarbinnen.

De gemeente heeft een zorgplicht voor hen die moeite hebben om aan te haken. Het bestaande armoedebeleid is hierbij een belangrijke pijler. We laten niemand vallen, maar kijken tegelijkertijd wel naar een effectieve en efficiënte uitvoering van de wettelijke taken. Inzetten op preventie, vroegsignalering, eigen verantwoordelijkheid, nabuurschap en mantelzorg zijn daarbij belangrijke elementen. Bij het inzetten op preventie vinden wij meer aandacht voor het jongerenwerk en jongerencoaches van belang.

Ouderen hebben onze speciale aandacht. Initiatieven en activiteiten gericht op maatschappelijke activering van de steeds groter wordende groep Westervoortse ouderen moeten actief ondersteund worden.

Een grote groep inwoners heeft moeite met lezen en schrijven. Laaggeletterden halen het minimale niveau om volwaardig mee te doen in de Nederlandse samenleving niet. De aanpak van laaggeletterdheid moet stevig worden doorgezet, waarbij preventie de voorkeur heeft. De bibliotheek speelt daarbij een rol.

Onze verenigingen en de verbondenheid tussen onze inwoners onderling spelen eveneens een belangrijke rol in het voorkomen of beperken van sociale problemen en dus in het bijdragen aan kostenbeheersing. Ook om die reden blijft ondersteuning van onze sociale- en verenigingsstructuren van groot belang.

De jeugd heeft de toekomst. Ze hebben ruimte nodig om zich vrij te verbinden en te vermaken in Westervoort en dat moeten we ze bieden. Onze jeugd ontwikkelt zich in verschillende levensfasen. In spelgedrag en spelbehoefte betekent dat voor elke fase iets anders. Westervoort heeft met het Speelruimteplan de vorige raadsperiode vorderingen gemaakt in het bereikbaar maken van speeltuinen binnen alle wijken. Dit zetten wij voort en ontwikkelen we door. We hebben dan in het bijzonder aandacht voor de balans tussen bereikbaarheid en opzet van de spelvoorzieningen. Er wordt in elk geval onderzocht of op twee centrale plaatsen grotere speelplekken gerealiseerd kunnen worden die voorzien in de behoefte van alle leeftijdsfasen. Dat zijn de plekken waar alle jeugd van Westervoort speelt en verbindt. De financiële middelen zullen gevonden moeten worden binnen het bestaande Speelruimteplan.

De gemeentelijke taken met betrekking tot onderwijs zijn beperkt. Waar mogelijk zetten we ons in voor de Westervoortse kinderen. Onze kinderen verdienen een veilige en stimulerende school om naar toe te gaan. Door tijdige en/of preventieve hulp te bieden bij opvoedingsproblemen, schulden en laaggeletterdheid zorgen we dat onze schoolgaande kinderen een maximale kans krijgen om mee te doen.

Inclusiviteit

Ons uitgangspunt is dat iedereen waar mogelijk en naar vermogen deel moet kunnen nemen aan de samenleving. Iedereen moet gelijke kansen hebben. Wij geven daarvoor onder andere uitvoering aan de vastgestelde Inclusie Agenda, die een uitvloeisel is van het VN-verdrag voor gelijke rechten voor mensen met een handicap. Als er nieuwe verbetermogelijkheden of probleemgebieden worden geïdentificeerd, dan worden die opgepakt en opgelost als dat (financieel) mogelijk is. Bij situaties waarvoor de gemeente verantwoordelijk is, zal ze deze verantwoordelijkheid nemen. Bij private situaties zal zij de private organisaties wijzen op het belang van inclusiviteit.

Woningbouw

Er dient met kracht te worden doorgewerkt aan de invulling van de woningbehoefte en bestrijding van de woningnood. De woningnood onder Westervoortse jongeren en de behoefte van oudere inwoners om door te stromen naar meer passende woningen (en daarmee ook ruimte te maken voor Westervoortse gezinnen) is groot en vraagt om daadkrachtig beleid en uitvoering. Westervoort Noord biedt grote kansen daarvoor. Als andere plekken zich aandienen, moet daar serieus naar gekeken worden.

Woningbouw moet tevens gericht zijn op verbetering van de huidige verhouding tussen sociale woningbouw en vrije sector koop/huur. Dat betekent dat er meer in het laatste segment gebouwd moet worden, dan in het segment van sociale woningbouw. Naast laagbouw is hoogbouw een gewenste optie.

Drie werklijnen zijn hier te onderscheiden:

1) De uitplaatsing van Struyck Verwo maakt woningbouw mogelijk in een gebied waar dat nu vanwege milieumaatregelen (lees: geluidscirkel) niet mogelijk is. Over die uitplaatsing dient op

de kortst mogelijke termijn duidelijkheid te ontstaan en als die duidelijkheid er is, dient doorgepakt te worden;
2) Zoeken naar mogelijkheden voor re-allocatie van de sportverenigingen en sportvelden;
3) Ontwerpen/visiebepaling van de invulling van Westervoort Noord.

Naast de genoemde lijnen willen wij een of meer locaties aanwijzen voor plaatsing van tijdelijke flexwoningen, met name bedoeld voor Westervoortse jongeren.
Er zal worden gewerkt aan de mogelijkheid tot herbestemmen van (leegstaande) winkels en bedrijfspanden om bij te dragen aan de oplossing van de woningnood in Westervoort. Voor zover wettelijk is toegestaan, proberen wij een verscherping van de afspraken met Vivare en andere woningbouwcorporaties en projectontwikkelaars te bereiken over voorrang voor eigen jongeren en ouderen.

Wegen, infra en groen

De beheerplannen voor groen, wegen en andere kapitaalgoederen moeten actueel zijn, rekening houdend met de laatste inzichten over de staat van onze wegen en ons groen. Indien nodig moet het door de raad gewenste onderhoudsniveau opnieuw vastgesteld worden. Financiering van (eventueel) achterstallig onderhoud is een belangrijk aandachtspunt. Onderhoud wordt zoveel mogelijk samen uitgevoerd met andere werkzaamheden.

Inwonersgroepen die dat wensen, mogen het onderhoud van het openbaar groen in hun straat of wijk overnemen van de gemeente. Zij mogen dit dan naar eigen smaak beplanten. De inwoners krijgen daarvoor een eigen budget. Het is overigens niet de bedoeling dat de betreffende groenstroken bij de eigen tuin worden getrokken.

De aanleg van een glasvezelnet wordt door de gemeente gefaciliteerd. Wij vinden het belangrijk dat Westervoort op de toekomst is voorbereid en daarbij is een snel datanetwerk belangrijk.

Integraal aanpakken van duurzaamheid

Het is tijd voor een integrale visie en beleid op duurzaamheid in al haar aspecten. Binnen Westervoort is er op verschillende duurzaamheidsonderwerpen visie/beleid en zijn er allerlei initiatieven. Er is beleid in de Regionale Energie Strategie, ambities in de Omgevingsvisie, duurzaamheidseisen in de Woningvisie, duurzame subsidies, tegelwip acties en zo meer. Mooie ontwikkelingen, die in het belang van onze toekomst een integrale visie en beleid verdienen. In het eerste jaar van de coalitie brengen we alle losse onderwerpen samen in een integrale visie en vullen we bestaand beleid en initiatieven aan met onderwerpen waarin nog niet voorzien wordt. We koppelen hier ambitieuze, haalbare en concrete doelstellingen aan en voorzien deze van een planning. De integrale visie vormt de basis voor de route naar een duurzaam Westervoort in 2050.

We hanteren een drietal uitgangspunten bij de vorming van visie en beleid:
1) De gemeente neemt, waar zij directe invloed en keuze heeft, het voortouw en gaat voor de duurzaamste optie;
2) De financiële situatie maakt dat er momenteel weinig tot geen geld is om te investeren. We kiezen daarom voor een duidelijke prioritering, kijken of er bij initiatieven een ‘sluitende businesscase’ te formuleren is en richten ons op oplossingen die mogen groeien, in plaats van direct volgroeid te zijn en we bovenal doen wat nu wél mogelijk is;

3) We maken onze inwoners bewust van de urgentie en zorgen dat verduurzamen aantrekkelijk is en stimuleren daarmee individuele en collectieve motivatie. We zijn ons daarbij altijd bewust van de rol van de financiële positie van inwoners.

Bij de vorming van visie en beleid kan gedacht worden aan de volgende thema's: energie en energieverbruik, klimaatadaptatie, vergroening en biodiversiteit, circulariteit (grondstoffen en hergebruik), bouwen met oog voor groen en mobiliteit.

Proeftuin
Als klein dorp mag onze ambitie op het gebied van klimaat groot zijn. Daarom willen we ruimte bieden om als proeftuin te dienen voor duurzame initiatieven en experimenten en daar ook het voortouw in nemen. Dit doen we samen met inwoners en andere partners. We zoeken en creëren actief slimme, innovatieve en duurzame samenwerkingen.

Wyborgh en omgeving

De leegstand in de Wyborgh moet voortvarend aangepakt worden. Ondanks dat de gemeente formeel geen partij is, vinden wij het belangrijk dat er wat wordt gedaan aan de levendigheid en leefbaarheid in het winkelcentrum. De Wyborgh moet toekomstbestendig worden. Het moet een mooie plek worden waar onze inwoners hun dagelijkse boodschappen halen. De herinrichting van de Wyborgh moet in samenspraak met de winkeliersvereniging gebeuren, met als randvoorwaarde dat kleine ondernemers die eventueel zouden moeten verhuizen gefaciliteerd en gecompenseerd worden door de eigenaar van de Wyborgh. Van vrijkomende ruimtes gaan we bekijken of die herbestemd kunnen worden naar andere functies; bijvoorbeeld horeca, diensten, bibliotheek of woningen. Voor 1 juli 2022 willen wij een door de betrokken partijen gedragen inrichtingsplan zien. Komt dat plan niet of niet tijdig tot stand, dan overwegen wij nadrukkelijk de invoering van een Leegstandsverordening.
Verder streven wij ernaar om het Wyborghplein groen in te richten.

Gemeentehuis - bibliotheek

Het gemeentehuis wordt minder intensief gebruikt sinds de fusie van de ambtelijke organisatie met Duiven tot 1Stroom. Dat wordt versterkt door de opmars van thuis- en hybride werken. De bibliotheek huurt een grote ruimte op de eerste verdieping van het gemeentehuis, maar heeft aangegeven te vertrekken door de korting op de subsidie uit het Herstelplan. Dat zouden we zeer betreuren vanwege de belangrijke maatschappelijke functie van de bibliotheek.

In overleg met 1 Stroom zal worden vastgesteld hoeveel vaste- en flexwerkplekken er voor het ambtelijk apparaat benodigd zijn. Het aantal vierkante meters kantooroppervlak dat overblijft, kan worden herbestemd voor woningbouw voor 1-2 persoons huishoudens.
De huisvesting van de bibliotheek wordt bekeken in het licht van deze ontwikkelingen en van de ontwikkelingen rondom de Wyborgh. Zolang deze ontwikkelingen nog niet duidelijk zijn, wordt ingezet op het behouden van de bibliotheek op de huidige locatie.

Economie

Lokale ondernemers worden actief uitgenodigd om deel te nemen aan aanbestedingen en inkoop door de gemeente. De lastenstijging voor ondernemers blijft beperkt tot dezelfde grootheden als voor inwoners (zie het kopje 'gematigde lastenstijging'). We hebben een positieve grondhouding ten aanzien van vragen en wensen van ondernemers. Onze ondernemersvriendelijke opstelling blijkt

onder andere uit de aandacht die we hebben voor Ondernemend Westervoort, het MKB en de BIZ op Het Ambacht.

Veiligheid en veilige omgeving

Inwoners moeten zich overal veilig voelen in onze gemeente. Wij gaan inventariseren op welke plekken mensen zich onveilig voelen. Mochten die plekken er zijn dan onderzoeken we passende oplossingen, zoals slimme verlichting (met bewegingssensoren). Over (verlenging van) cameratoezicht bij het station en op andere plekken overleggen we met justitie. In het algemeen willen we proactief inspelen op mogelijke onveilige situaties en actief reageren op opmerkingen en ideeën van inwoners op dit onderwerp. Ook zetten we in op het stellen van scherpere prioriteiten bij het inzetten van onze boa's, zodat zij meer worden ingezet op zaken die het veiligheidsgevoel van onze inwoners bevorderen.

Een aantal belangrijke fietspaden in Westervoort is onvoldoende veilig, omdat ze onderdeel zijn van een drukke weg en met elkaar verbonden zijn via onoverzichtelijke oversteekpunten. Er wordt een toekomstplan ontwikkeld voor veilige fietsroutes door Westervoort. We implementeren dit op natuurlijke herstel- en vervangingsmomenten van de infrastructuur. Bij nieuwe infrastructuur (bijvoorbeeld Westervoort-Noord) houdt het ontwerp hier rekening mee.